

**รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา**

**The model for improving the quality of learning management of teachers
focusing on learners as an important aspect in basic educational school
under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7,
Case study: Ban Non Phutsa School**

วิวัฒน์ ตูจันงค์ (Wiwat Toochumnong)¹ วิภาส ทองสุทธิ (Vipas Thongsuddhi)²
กฤษฎา วัฒนศักดิ์ (Krisda Watanasak)³ ศิริพร สุวรรณรังษี (Siripon Suwanrangsi)⁴

Received: August 17, 2022

Revised: October 6, 2022

Accepted: October 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่เป็นทางการ มีความตรงเชิงเนื้อหาของค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1 และค่าความเชื่อมั่น 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านโนนพุทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านได้ผลดังนี้ การเรียนรู้มีความสุข การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง การเรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ของตนเองการเรียนรู้แบบองค์รวม อยู่ในระดับมากทุกรายการ และจากการสังเคราะห์ การสัมภาษณ์พบจุดที่ควรแก้ไข คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตัวเองว่าตนเองมีความสามารถและเก่งในด้านใด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การจัดการเรียนรู้, ผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The purpose of this integrated research was to study the model of quality improvement of teachers' learning management that emphasizes learners are important in basic educational school under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, The case study: Ban Non

^{1, 4} อาจารย์ประจำ, วิทยาลัยนครราชสีมา
Lecture, Nakhon Ratchasima College

³ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
Dean of faculty of Education

² อธิการบดี, วิทยาลัยนครราชสีมา
President, Nakhon Ratchasima College

Phutsa School. The target group was 10 teachers and all educational personnel, with 5 experts. The tools used for data collection were the 5-scale rating questionnaire and the semi-structure interview form and informal interview. The questionnaire has Index of item objective congruence (IOC) between 0.80-1 and the reliability value 0.92. The statistics used in the data analysis were percentage, mean and standard deviation, and content analysis.

The results of the research revealed that the model for improving the quality of learning management of teachers focusing on learners as an important aspect in basic educational school under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, Case study : Ban Non Phutsa School in overall was at a high level considering each aspect, the results found at high level in all items, as follows: Happy learning with others, learning by thinking and practicing, learning by own learning process, and holistic learning, Synthesis Interview found the point that should be improved are that learners do not understand, the analysis of strengths and weaknesses, themselves, whether they are capable and competent, or weak in any important aspect.

Keywords: Model, Learning management, Learners centre

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบันมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นการปฏิรูปให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคน ให้มีคุณลักษณะ

คิดกว้าง มองไกลใฝ่ดี มีคุณธรรม การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและมีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เท่าเทียมไปกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การพัฒนาการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน มีคุณภาพสูงขึ้น คนที่มีคุณภาพหมายถึง คนที่มีความดี ความเก่งและความสุข คนดี คือ คนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่สอดคล้องกับค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่ คนเก่งคือคนที่มีความรู้และทักษะตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการทำงาน ขยัน อดทน รักอาชีพสุจริต มีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ไม่หมกมุ่นกับยาเสพติด อบายมุข คุณภาพของคนไทยจะสูงขึ้นได้ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน มีคุณภาพ คือ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-center) เป็นการค้นหาศักยภาพและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนให้พบ การเรียนรู้ ผู้เรียนต้องได้รับทักษะตรงตามหลักสูตร ด้วยการปฏิบัติจริง มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องตอบสนองความสนใจและความต้องการของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้ รู้จักใช้เทคโนโลยีให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (ศักดิ์สิน ช่วงดารากุล, 2550 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่มีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาโดยมีปัจจัยดังนี้ 1) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีความสามารถที่จะรับ ถ่ายทอด

และพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

4) มีความสามารถในการแก้ปัญหา และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ รู้จักทำงานเป็นทีม มีความตระหนักที่จะรักษาวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและมีคุณธรรมตามหลักศาสนา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในศตวรรษที่ 21 เป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้า แก้ปัญหา สามารถพัฒนาตนเองให้ทันกับยุคการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ปัจจุบัน จากจุดเน้นในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการค้าระดับโลกในระบบการค้าเสรี ดังนั้น การศึกษาต้องพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของฝีมือแรงงานเป็นการเตรียมคน ให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข อีกทั้งการศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา คือ ปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากรายงานของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ถึงสาเหตุที่ผู้เรียนยังไม่ได้รับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับมโนทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อย่างที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังไม่มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน

2. ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนมาก เช่น งานการเงิน พัสดุ ร้านค้าสวัสดิการ หรืออาหารกลางวัน เป็นต้น ทำให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้

3. ผู้บริหารส่วนใหญ่ ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนของครูเท่าที่ควร และยังไม่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ขาดการมีส่วนร่วมจากส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะต่างคนต่างทำแยกกันอย่างเป็นสัดส่วน ขาดการประสานงานหรือจัดการอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกัน ตั้งแต่ระดับ นโยบายของผู้ที่มีอำนาจสั่งการ จนถึงระดับปฏิบัติในทุก ๆ ส่วน ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

นอกจากนั้น วีระเดช เชื้อนาม (กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545) ได้กล่าวว่า แม้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเป็นแนวคิดที่แพร่หลายในปัจจุบัน ก็ตาม การนำแนวคิดไปปฏิบัติหรือจัดการเรียนรู้นั้น ยังไม่มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจนหรือมีบ้างแต่ก็ยังไม่สมบูรณ์แบบไม่มีหลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอนมารองรับ ดังนั้นการสอนจึงมีความหลากหลายไม่สามารถสรุปได้ว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิบัติอย่างไรและมีแนวทางใดบ้างในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2548) ที่ได้สังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า คุรุบางส่วนยังไม่สรุปหรือหาแนวทางที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังพบว่า ผู้เรียนเคยชินกับการเรียนรู้แบบครูผู้เป็นผู้บอกความรู้ ผู้เรียนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ทำให้การดำเนินการในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่เป็นไปตามที่ต้องการ

ดังนั้นความสำคัญของแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปของกระทรวงศึกษาธิการ สำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 จึงได้กำหนดให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ เพื่อให้การพัฒนาการเรียนรู้อย่างผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา

และสังคม ให้เป็นคนดี เก่ง และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม ได้อย่างมีคุณภาพ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษา เป็นกระบวนการทางสังคม ที่ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้เกิดการเรียนรู้มีความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม สืบสาน วัฒนธรรมที่จะพัฒนาคนในชาติให้มีความเจริญทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ และ มีนมาส พรานป่า, 2564) เป็นบทบาทหน้าที่และภารกิจสำคัญของสถานศึกษา โดยอาศัยสังคม ชุมชนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยรวมอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจึงถือเป็นภาระหน้าที่ที่ทุกคนในสังคมจะต้องรับผิดชอบ ร่วมกัน เพราะเด็กเยาวชนในวัยเรียนก็คือทรัพยากร บุคคลที่จะไปมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วนของสังคม ในอนาคต สังคมโลกปัจจุบันจึงให้ความสำคัญ กับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีคุณภาพเป็นอันดับหนึ่ง เพราะ “คน” เป็นกลไก สำคัญหลักที่จะขับเคลื่อนสังคมประเทศชาติให้ เจริญก้าวหน้า ประเทศใดมีทรัพยากรบุคคลที่มี คุณภาพ มีองค์ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม มีคุณธรรม ก็จะทำพา ให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า การพัฒนาคนจึงต้องทำ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กานต์ ตระกูลฮุน, 2552) การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มี คุณภาพและศักยภาพ การศึกษา คือ กระบวนการ เปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคน เป็นการสร้าง “ทุนมนุษย์” อันเป็นหัวใจสำคัญ ในการพัฒนาคน คนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะ ส่งผลให้ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคน จึงเป็น เรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของ บุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การ อบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิด จากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัย

เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หลักสำคัญของการพัฒนาการศึกษา คือ การพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเพื่อเป็นกำลัง สำคัญในการพัฒนาประเทศ การบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และ สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกัน คุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียน ทุกคน ซึ่งเป็น กำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความ สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็น ต่อการศึกษาต่อการประกอบ อาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนา ตนเองได้เต็มศักยภาพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขเพื่อให้เกิดกับ ผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วยให้เกิด สมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการ แก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมุ่ง พัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี ความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงต้องจัดให้ ครอบคลุม ทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการคิดเป็น ทำเป็น และ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องกำกับ ดูแล เอาใจใส่ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู อย่าง ต่อเนื่อง รวมถึงประสานความร่วมมือและ

เสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต่อสถานศึกษาเพื่อสร้างโอกาสและแรงจูงใจให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจและภาคภูมิใจ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ครูผู้สอนต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง เสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์และพัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) คุณภาพการศึกษาของคนในประเทศเป็นสิ่งที่จะชี้นำการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในอนาคต การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่างๆ ในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข คุณภาพ การศึกษา จึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งของสังคม (จรรยา จักรบัง และคณะ, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนบ้านพุทรา กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลที่จะวางแผนปรับปรุงพัฒนารูปแบบการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

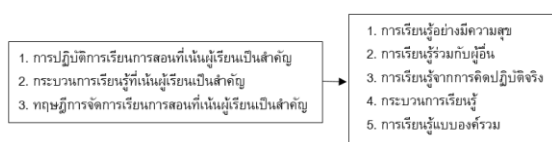
1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา
2. เพื่อเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนการศึกษาชั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการ
 - 1.1 ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียน
 - 1.2 สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
 - 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ด้านการนำไปใช้
 - 2.1 สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สูงขึ้นอย่างยั่งยืนในโอกาสต่อไป
 - 2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
 - 2.3. สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
 - 2.4 ผู้สนใจสามารถที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ หรือใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและอ้างอิงต่อไป

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Dewey, 1973; สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธรรม, 2544 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560; คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544; ทิศนา แคมมณี, 2548; กิ่งฟ้า สินธุวงศ์, 2552; เรณู คุปต์ชเฐียร, 2553; เมธี ปิณฑานนท์, 2553; พันศักดิ์ พลสารมัย และคณะ, 2543) ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา ดังภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed research) โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของบุคลากร โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เอกสาร ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ ของบุคลากร โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

การสร้างเครื่องมือ วิเคราะห์เอกสารจาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร
2. วางเค้าโครงการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงการ จำแนกความสอดคล้องกับปัญหาวัตถุประสงค์การวิจัย และจำแนกความครอบคลุม
3. จัดทำแบบวิเคราะห์เอกสารตามหลักการ สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา โดยการวิเคราะห์ ข้อมูล การวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ระยะที่ 2 ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านโนนพุทรา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา โรงเรียนบ้านโนนพุทรา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา โรงเรียนบ้านโนนพุทรา จำนวน 10 คน ซึ่งได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง เพราะเป็นกรณีศึกษาเฉพาะ โรงเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อ สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู และบุคลากร ทางการศึกษา มีระดับดังนี้

ระดับค่าคะแนน 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

ระดับค่าคะแนน 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ มาก

ระดับค่าคะแนน 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ ปานกลาง

ระดับค่าคะแนน 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ น้อย

ระดับค่าคะแนน 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1.แบบสอบถามความคิดเห็น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชสีมา เขต 7
กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา

11. คุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณา ความสอดคล้อง ความครอบคลุมข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย นิยามศัพท์ ความเหมาะสมทางด้านภาษา

1.2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-objective congruence index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ถ้าข้อคำถามใดไม่แน่ใจว่า มีความสอดคล้อง ผู้วิจัยจะพิจารณาปรับข้อคำถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและพัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสมในการใช้เข้าใจง่าย และสะดวกในการตอบ ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความคุณภาพตามเกณฑ์

1.3. คุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) แบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครราชสีมา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) Cronbach (1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

1.4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในประเด็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครราชสีมาเขต 7

2.1 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 ผู้วิจัยทำแบบสัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุทราเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้

ข้อมูลเชิงลึกโดยมีประเด็นสัมภาษณ์ คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง กระบวนการเรียนรู้และเรียนรู้แบบองค์รวม

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและความรู้พื้นฐานในการสร้างความเข้าใจเบื้องต้นและการต่อยอดทางความคิด โดยประมวลและสังเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาของงานวิจัยนี้ จากแหล่งข้อมูลทางวิชาการต่างๆ อาทิ การดาวน์โหลดแอปพลิเคชันจากแหล่งที่เชื่อถือได้ จากเอกสารวิชาการ งานวิจัย บทความ เป็นต้น

2. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขออนุญาตไปถึงผู้บริหารโรงเรียนบ้านโนนพุทราขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน

3. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามและรับกลับด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนบ้านโนนพุทรา เพื่อสัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยแบบสัมภาษณ์และกำหนดวันที่จะไปสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาล่วงหน้า 5 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน

การสัมภาษณ์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การสัมภาษณ์ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive

sampling) จำนวน 5 คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง 50 เปอร์เซ็นต์ ของครูทั้งหมด ตามเกณฑ์ดังนี้

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี

2. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และเคยผ่านการอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาแล้ว

การสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์และจัดส่งเอกสารให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะให้การสัมภาษณ์ล่วงหน้า 5 วัน เพื่อศึกษารายละเอียดข้อมูล

2. นัดหมายวันเวลา สถานที่ ที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ ตามที่แต่ละคนพร้อมให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญของผู้สัมภาษณ์แต่ละรายการ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางในการศึกษา
รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุดชา

การศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุดชา ขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) รายละเอียดดังนี้

1. จัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

2. เลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.1 เป็นผู้มี ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นผู้บริหารสถานศึกษา, ศึกษานิเทศก์ไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.2 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือปริญญาเอก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ 5 คน นำไปให้ด้วยตนเอง เพื่อเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามองค์ประกอบ

ตัวแปรที่ศึกษา คือ การเรียนรู้ที่มีความสุข กระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบองค์รวม

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) จากนั้นรวบรวมข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสัมภาษณ์ลักษณะกึ่งโครงสร้าง สร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการร่วมสนทนากลุ่ม ของผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของ Best (1970) ดังนี้

การแปลความหมาย

4.21 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดีที่สูงสุด

3.41- 4.20 หมายถึง การปฏิบัติการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดี

2.61-3.40 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง

1.81-2.60 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.80 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินแนวทางการพัฒนารูปแบบการ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 7 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุทรา จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็น สัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม สร้างข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการสนทนากลุ่มและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 7 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุทรา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ผลสรุปผลการวิจัย ดังนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้ผลดังนี้

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ครูผู้สอนใช้กิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนตามความสนใจ ความถนัด มีอิสระและสนุกสนาน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

2) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการเรียงจากมากไปน้อย

ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด เรียนรู้ และการทำงานร่วมกัน

3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมาก เพราะครูให้ผู้เรียนได้มีการสร้างความรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง ผูกทักษะ กระบวนการคิด ตามลำดับ

4) การเรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมาก ครูใช้กระบวนการให้นักเรียนแสวงหาความรู้ มีกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการทำงาน ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ผูกการปฏิบัติ

5) การเรียนรู้แบบองค์รวม ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ครูผู้สอนได้นำ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยซึ่งมีความหมายต่อการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

6) สังเคราะห์การสัมภาษณ์ โดยภาพรวมครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 รูปแบบ อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความสนใจในการปฏิบัติงานสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ รู้จักแก้ปัญหา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ จุดที่ควรแก้ไข คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจการวิเคราะห์ จุดเด่นจุดด้อยของตัวเอง ว่าตนเองมีความสามารถและเก่งอ่อนด้านใดมากน้อยเพียงใด

อภิปรายผล

สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้ผลดังนี้

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ครูผู้สอนใช้กิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนตามความสนใจ ความถนัด มีอิสระและสนุกสนาน บุคคล จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้

อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของทุกคน สอดคล้องกับ เรณู คุปต์เชษฐ (2553) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ต้องเกิดจากความสนใจของนักเรียน กระบวนการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความต่างของแต่ละคน และ เมธี บิลันธนาพันธ์ (2553) อธิบายว่า เด็กจะเรียนรู้อะไรเกิดจากความสนใจหรือการแก้ปัญหาของนักเรียน

2) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงจากมากไปน้อย ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด เรียนรู้และการทำงานร่วมกันที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเล่าประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จของตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมาสรางองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ, 2544 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560 ที่กล่าวว่า ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม สรางองค์ความรู้เรียนรู้จากประสบการณ์

3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมากเพราะครูให้ผู้เรียนได้มีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง ผึกทักษะ กระบวนการคิด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนได้มอบหมายงานให้เด็ก ไปศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ คิดวิธีแก้ปัญหา และปฏิบัติด้วยตนเอง ตามลำดับ สอดคล้องกับ กิ่งฟ้า สินธุวงศ์ (2552) และ ทิศนา ขมมณี (2548) ที่กล่าวว่า หากผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นโดยมีส่วนร่วม แสวงหาความรู้ ร่วมกิจกรรม ที่จัดขึ้นผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามมา

4) การเรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับ ครูให้ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการทำงาน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผึกการปฏิบัติที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก เด็กเกิดทักษะในกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม มีความหลากหลายในกิจกรรมจะช่วยพัฒนาสติปัญญาเพื่อให้ทุก

คนได้พัฒนาถนัด ความเก่งของผู้เรียน ตามลำดับโดย อรรถัย มูลคำ (2544) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยการกระทำ การแก้ปัญหาการเรียนการสอนโครงการจะทำให้เด็กรู้จักคิด อยากรู้อยากเรียน แสดงถึงความคิดของผู้เรียนเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาและเห็นปัญหาด้วยตนเอง

5) การเรียนรู้แบบองค์รวม ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงจากมากไปน้อย ครูผู้สอนได้แนะนำส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยซึ่งมีความหมายต่อการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูแนะนำให้เด็กแสวงหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวมาสอนก่อนที่จะให้ไปศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ไกลออกไป และรอบตัวให้เด็กได้เรียนรู้ ที่เด็กดำเนินชีวิตอยู่ สอดคล้องกับ (Dewey, 1973; สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ, 2544 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560; ทิศนา ขมมณี, 2548) กล่าวโดยสรุปคล้ายคลึงกันว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ใช้กระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เริ่มจากใกล้ตัวไปหาไกลตัวเพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝน ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

6) การสัมมนาโดยภาพรวม ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 รูปแบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข มีความสนใจในการปฏิบัติงานสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ รู้จักแก้ปัญหา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จุดที่ควรแก้ไข คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตัวเอง ว่าตนเองมีความสามารถและเก่ง อ่อนด้านใดมากน้อยเพียงใด ที่เป็นนี้อาจเนื่องมาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ตนเองจึงทำให้ผู้เรียนยังวิเคราะห์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัว ความหลากหลายในกิจกรรมจะช่วยพัฒนาสติปัญญาเพื่อให้ทุกคนได้พัฒนาถนัด ความเก่งของผู้เรียน ซึ่ง อรรถัย รุจิเกียรติกิจกร (2553) อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยการกระทำ การแก้ปัญหา เป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาและรู้จักวิเคราะห์ตนเอง ว่ามีความรู้ในเรื่องที่เรียนมากน้อยเพียงใดสามารถเห็นเห็นปัญหาด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ด้านวิชาการ

1) สถานศึกษาได้ทราบข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียน

2) สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิจัย

1.2 ด้านการนำไปใช้

1) สถานศึกษา สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สูงขึ้นอย่างยั่งยืนในโอกาสต่อไป

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3) สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้วยรูปแบบต่าง ๆ หรือใช้เป็นแนวทางในการคำวิจัยและอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). การสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ปี 2542-2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กานต์ ตรีกุลสุน. (2552). สุขสนมสรรวมพลคนรักประเทศไทย. มติชน.

กิ่งฟ้า สินธุวงศ์. (2552, มกราคม - มิถุนายน). การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 1(1), 6-9.

เจริญ จีบบัง และคณะ. (2555, เมษายน-กันยายน). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 6(2), 59-72.

ทิศนา ขมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนสมพร มะโนรัตน์. (2560). รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี(นิพนธ์ธรรมสาสน์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ปัญญา ธีระวิทยเลิศ และ มินมาส พรานป่า. (2564, มกราคม -มิถุนายน). วิจัยวิทยการวิจัยขั้นสูงกับการทำดัชนีพันธสาขบริหารการศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 10(1), 1-8.

พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และคณะ. (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. ทบวงมหาวิทยาลัย.

เมธี ปิลันธนานนท์. (2553). ปรัชญาการศึกษาสำหรับครู. ไทยวัฒนาพานิช.

เรณู คุปต์หิเญียร. (2553). ปรัชญาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วีระเดช เชื้อนาม. (2545). เจาะแก่น Child-centered. กองนโยบาย และ แผน. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

(2544). การพัฒนาการเรียนการสอนตามแนว

ปฏิรูปการศึกษา. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553).

คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน. โรงพิมพ์

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543).

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพ

การศึกษา. (2555). คู่มือ การประเมินคุณภาพ

ภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558)

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา

(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2554).

ออฟเซ็ท พลัส.

อรรถัย มูลคำ. (2544). บุรณาการหลักสูตรและการ

เรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.

ดวงกมลสมัย.

Best, John w. (1970). *Research in education*.

Prentice-Hall.

Cronbach, L Joseph. (1970). *Essentials of*

psychological testing. 3rd Ed. Harper and

Row.

Dewey, John. (1973). *Experience and education*.

Collier Macmillan Publishers.